

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

Capvt I. Qvanti res spirituales faciendæ sint, & æstimandæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40072

TRACTATUS PRIMVS.

QUANTITATE QUÆ AD PRO-
 FECTUM NOSTRUM SPIRITUALEM FA-
 ciunt, æstimanda sint, & quantum ipsi erga eadem debeamus affici: ac de rebus nonnullis, quæ ad hoc nobis vsui futurae sint.

CAPVT I.

Quanti res spirituales faciendæ sint & æstimandæ.

Sap. 7.7.

PRIMO Sapientiæ capite sic loquitur Sapiens: Optavi, & datus est mihi sensus, & inuocaui, & venit in me spiritus sapientiæ, & præposui illam regnibus & sedibus, & diuitias nihil esse duxi in comparatione illius, nec comparavi illi lapidem pretiosum: quoniam omne aurum in comparatione illius arena est exigua, & tanquam lutum æstimabitur argentum in conspectu illius. Vera sapientiæ, in quam nostros ipsi oculos debemus conicere, ipsa est perfectio, quæ in eo sita est, vt Deo nos per amoris vinculum vniamus, iuxta illud Apostoli Pauli monitum, Super omnia autem hæc, charitatem habetis, quod est vinculum perfectionis, nosque Deo vnit. Sicut porro Salomon sapientiæ magni fecit, & in pretio habuit, ita nos perfectionem, & quidquid eidem comparandæ deseruit, magni facere oportet cuius comparatione & intuitu quidlibet nobis, vt arena exigua, & paucillum luti, & stercoris videri debet, vt idem alio loco Apostolus dicit, Omnia arbitror vt stercora, vt Christum lucrifaciam.

Phil. 3.8.

Hæc vna de præcipuis est consequendæ perfectionis rationibus, quia quo hæc in corde nostro eius æstimatio magis creuerit, eo etiam magis & noster, & domus

totius atque adeo Religionis vniuersæ profectus crescet. Ratio huius rei hæc est: quia pro eo ac rem aliquam existimamus, tale etiam solet nostrum ad eam consequendam esse desiderium. Voluntas quippe cæca quædã potentia est, & ferri rapiq; solet in id quod ei intellectus dicit ac proponit: & quanti is illud facit & pöderat, tantum quoque voluntas & desiderium ad illud assequendum fertur. atque vt voluntas regina est, quæque reliquis animæ facultatibus & potentiis tam interioribus, quam exterioribus dominatur imperando; ita quo rem quamdam volumus ac desideramus modo, eo illam & procurare & media ac diligentias eius assequendæ adhibere solemus. Quamobrem permagni refert, vt ipsa rerum spiritualium, & omnis rei quæ ad profectum nostrum spectat, æstimatio & apprehensio magna sit, vt ita magna sit voluntas & erga ipsam desiderium, & magna quoque sit diligentia ad eam procurandam & assequendam. Hæc quippe omnia sibi inuicem coniuncta, & in eodem sunt gradu.

Qui gemmas & margaritas vendit, illarum necesse est valorem ante cognoscat & æstimet, ne forte illudatur: si enim eum non noit, æstimare suas merces nesciat, magni pretii gemmam cum vilissima commutabit & vendet. Negotiatio

tiatio nostra Frattes, in gemmis & margaritis pretiosis consistit: nam *Simile est regnum caelorum homini negotiatori, quaerenti bonas margaritas.* Sumus mercatores regni caelorum, itaque mercaturae, quam tractamus, pretium & valorem noverimus & aestimemus necesse est; ne forte decipiamur, aurum cum luto, caelum cum terrena aliqua gleba commutantes. Vnde scribit Prophetica Ieremias, *Non gloriatur sapiens in sapientia sua, & non gloriatur fortis in fortitudine sua, & non gloriatur divus in divitiis suis, sed in hoc gloriatur, qui gloriatur, scire & nosse se.* Siquidem omnium thesaurorum maximus est, nosse, amare, & servire Deo; & illa maxima omnium, quas habere possumus, negotiatio, quin imo aliud nobis non est tractandum negotium, quam hoc, quia propter ipsum sumus creati, propter ipsum Religionem ingressi: illud noster est finis, illud nostra esse debet habitatio, quies, & gloria nostra.

Velim itaque, ut haec perfectionis, rerumque spiritualium ad ipsam spectantium aestimatio omnium, ac maxime Religiosorum cordibus sincere imprimis vereque imprimeretur, atque inuicem ad hoc ipsi iuaremus & exhortaremur, non modo verbis (saepenumero scilicet in nostris colloquiis & conuersationibus ordinariis de eo loquendo) at multo magis viuaci operum nostrorum exemplo; ut in illis tam is qui primo incipit, & qui proficit, quam omnes omnino videant, nullam rem aliam in Religione magni fieri praeterquam spirituales; quod scilicet quis valde sit humilis, valde obediens relectioni, solitudini, & orationi multum deditus; non vero quod apprime doctus, insignis concionator, aliisque donis tum naturalibus, tum humanis dotatus sit: quemadmodum B. P. N. Ignatius in Constitutionibus suis ait, Oportet vero ut omnes iam inde à principio hoc intelligant, utque hoc lacte se velut sustentent, ut quisque nostrum iam inde ab illo tempore oculos & animum intendat, non quidem ut magnus doctor, aut ex-

mius concionator; sed insigniter humilis, & bene morificatus euadat; cum vnum illud hac in Religione permagni fieri, summoque in pretio haberi videat, & vnum denique illud esse cui totos se applicant illi qui iam fraudibus perspectis sapiunt meliora, atque adeo solos illos qui id faciunt, ab omnibus coli & magni fieri. Quamquam non ideo id dicam, ut idcirco animum ad virtutem applicandum censeam, ut ob eam colamur & aestimemur, sed ideo tantum, ut cum omnes vnum videant id esse, quod in Religione praeter aliis rebus aestimatur & pluris fit, etiam sapiant & sese recognoscant, ac re ipsa videant, id sine dubio optimum esse, ac dicant, *Hoc est quod mihi conuenit, hac via certus ac tutus incedam, virtuti proinde me dare volo, atque serio profectum & perfectionem meam procurare: nam reliqua omnia extra hoc vere nihil sunt, ac mera vanitas.*

Hinc facile patebit, quantopere nocere queant illi, qui in colloquiis & familiari conuersatione vnum hoc agunt, ut de ingenio, habilitate, & dotibus ac talentis naturalibus semper loquantur, hunc aut illum eo nomine laudent & extollant. Dum enim adolescentiores ita seniores loqui audiunt, existimant in hoc vno totum rei cardinem verti, vnum illud hoc loco magni fieri, & hac se parte emergere, celebrari ac famam quaerere debere. Proinde in hoc vnum oculos conijciunt, ipseque erga omne id quod doctrinam, habilitatem naturam, & ingenium spectat, affectus aestimatioque in iis indies crescit; amor vero erga id quod cum virtute, humilitate, & mortificatione coniunctum est, magis magisque decrescit, & eo res demum procedit, ut etiam haec parui pendere, & praeter illis despicere incipiant, ausi ante in his quam in illis peccare ac delinquere. Vnde contingit, multos sensum corrumpi & vitari, imo etiam postea à religione penitus deficere. Multo sane foret satius seniores in suo cum iunioribus colloquio agere, quatenus virtus & humilitas sit pretii, quamque cuiuslibet necessaria, quam parum vero

Seniores eoram iunioribus virtutem praedoctrinam laudent.

sine iisdem & litteræ & ingenii dotes profint, aut, vt melius dicamus, quantum obfint; non autem per id genus sermones, aliquod honoris, excellentiæ, aut famæ, quod ingenio valeant, aut eximia à natura talenta acceperint, desiderium in ipsis excitare, quod primum pãrditiõnis ipsorum esse solet initium.

*Surius 1.
Ian. tom. 7.*

Illustre hac in parte exemplum refertur in vita S. Fulgentii Abbatis. Hic enim erga eos monachos, qui seduli admodum & indefessi operarii erant, & toto die rebus domesticis procurandis assidue impigreque insudabant, sed in rebus spiritualibus non adeo diligentes erant, nec de oratione, lectiõne, recollectiõne spirituali tantum laborabant; parum afficiebatur, paruique eisdem faciebat, quin imo indignos censebat, qui propterea aliquo apud ipsum essent loco. At si quem videret, qui erga res spirituales mirifice afficeretur, deque suo profectu maxime sollicitum, et si alioquin nullum domesticum officium obire nosset, & ad opera externa prorsus esset inutilis, quia erat aut debilis aut æger; erga hunc se aiebat incredibiliter affici, eumque magni facere. Et merito, quid enim refert, aut prodest, præclaras alicui à natura dotes ac talenta inesse, si non sit obediens, & sese submitteat, & superior de illo vti voluerit disponere nequeat? præsertim si hæc illi aut maioris libertatis prætendendæ, aut exemptionis alicuius assumendæ sint occasio. Vnde longe illi foret fatius, huiusmodi eum dona & talenta naturæ nunquam habuisse. Si à superiore in rationum exactiõne Deus periturus esset, habuissetne in domo sua homines egregie practicos, & eximiis donis instructos, bene quidem de huiusmodi rebus sollicitus esset: sed nihil minus quam tale quid ab illo tunc Deus peteret; at vero quæret, num curarit ac sollicitus fuerit, vt subditi sui in spiritu proficerent, vt indies magis in virtute progredirentur, num pro facultatum & talentorum à Domino magnitudine ac modulo quisque illorum suo officio fun-

*S. Fulgentius
virtutem
prætulit in-
dustria.*

ctus sit, & partibus suis satisfecerit, & illarum ergo nullum in profectu suo spirituali detrimentum passus sit. Quarum rerum etiam à subdito rationem Deus exposcet. *Adueniente die iudicii, inquit vixit ille venerabilis, non quæretur à nobis quid legerimus, sed quid fecerimus; non quam bene dixerimus, sed quam religiose vixerimus.* Cum discipulos suos ad prædicandum Dominus Iesus emisisset, illi, vt refert Euangelium, cum gaudio & gloriantes ad eum reuertebantur, dicentes, *Domine, opera mirabilia & miracula fecimus, vt etiam demonia nobis in nomine tuo subiecta sint & obediant.* Sed illis Redemptor ait, *In hoc nolite gaudere, quia spiritus vobis subiiciuntur, gaudere autem quod nomina vestra scripta sunt in cælis.* In sola quippe regni cælestis conquisitiõne & comparatione gaudere & lætari debemus; cum sine hac vna omnia nobis miracula nihil sint profutura. *Quid enim prodest homini, si mundum vniuersum lucretur, anima vero sua detrimentum patiatur?*

Thom. à Kempis Lib. 1. de contemptu mundi. c. 3.

Luc. 10. 10.

Mat. 16. 14.

Si autem ita tam nos, quam ipsemet Christus Dominus de occupationibus & ministeriis spiritualibus, ad animas etiam & lucrandas & conuertendas institutis, censeat; illorum scilicet causa, non debere nos nostri ipsorum obliuisci, (quod nihil prorsus utilitatis nobis hæc allaturæ sint, etiamsi orbem vniuersum ad Deum conuerteremus) quid erit de reliquis omnibus occupationibus dicendum? Nefas scilicet est Religiosum ita studiis litterariis absorberi, & occupationibus se immergere externis, vt proprii cum profectu capiat obliuio; orationis inquam, examinis conscientiæ, exercitii mortificationis ac penitentia obliuiscatur; de rebus spiritualibus postrema sit & minima cura, tempus etiam inconuenientissimum illis assignetur, & si quod sit exercitium omittendum, illarum solum prætermittatur quod qui faceret, nã is sine spiritu viueret, & non sicut Religiosus.

De discipulo suo Dositheo refert S. Dorotheus, eum, cum infirmorum cura illi

illi esset concredita, sui officii partes sedulo impleuisse, insignem agrorum curam habuisse, lectos scite decenterq; instruisse, cubicula nitide cōposuisse, ita ut mirus in re omni nitor & mundities reluceret. Quodam tempore cum ipse Dorotheus valetudinarium adiret, agrōs inuisurus, ait illi Dositheus, Venit mihi, Pater, quædam vanæ gloriæ cogitatio, quæ mihi suggerit, dicens, Quam bene omnia nitideq; adornasti! quam hoc superiori tuo futurum est gratum! Vnico autem Dorotheus responso omnem vanæ gloriæ titillationē ab eo statim amovit, dicens, Valde quidem sedulus & operosus, non tamen bonus & probus effectus es monachus: bonus quidem ac diligens infirmarius, non tamen bonus Religiosus. Det igitur quislibet operam, itaque vivat, ne hoc de se dici queat: Bonus quidem valetudinarii curator, aut bonus ianitor factus es, at parum bonus Religiosus: eximius quidem scholaris, magnus Doctor, ac bonus concionator euasisti, non tamen probus laudatusque Religiosus. Non enim idcirco huc venimus, sed tantum ut boni Religiosi simus: hoc vnum est, quod nobis estimandum & procurandum, semperque præ oculis habendum est, reliqua vero omnia non nisi ut accessoria & velut appendix, respectu profectus nostri spiritualis, habenda sunt: secundum illa Christi verba, *Matth. 6. 33. Quarite ergo primum regnum Dei, & iustitiam eius, & hæc omnia adicientur vobis.*

De patris illis Eremitis & Anachoretis legimus, eos, quia non semper legere, meditari & orare poterant, reliquū tempus cistellis & sportulis, aliisque manualibus operibus consociendis impendisse, ne profus otiantur; nonnullos vero eorum ad anni finem, ea quæ toto anno operati erant, igni iniicere solitos, quod redacta ex iis pecuniola ad sui sustentationem minime opus haberent; nam solum ad ortum euitandū, ac tempus bene impendendum laborabant. Sic nos in nostrum proprium profectum ante omnia & potissimū intendere oportet; reli-

qua vero negotia & occupationes, tamen si in proximi gratiam susceptæ, non aliter assumenda sunt, quā suas sancti illi Eremiticæ sportulas texebant: non autem ut idcirco nostri ipsorum obliuiscamur, aut animæ propriæ negotia negligamus, aut earū causa, vel minimū à perfectione, quā spectamus, desciscamus. Quamobrem id semper veluti fundamentū, & ceu primū quoddam principium, tenendū, videlicet exercitia spiritualia, quæ ad nostri ipsorū profectum diriguntur, semper primo esse loco & præ aliis exercenda, nulla etiā de causa, eadem intermittenda. Hoc namq; est, quod integros nos conseruare debet, & in virtutum via progredi faciet, in quo si vel modicum defecerimus, statim nos à recto tramite deflectere ac deficere apparebit. Et sane nimis quam quotidiana experientia notissimum est, dum in via perfectionis deficiimus, non aliā defectus huius causam esse, quam quod nonnihil in spiritualibus exercitiis refraximus atq; in tepeuimus. *Arui cor meū, quia oblitus sum comedere panem meum.* Si enim animæ nobis alimentū & restauratio desit, proculdubio languidi, debiles & torpidi efficiemur. Quamobrem B. P. N. serio id ipsum nobis inculcat, ac sæpius rei huius nos cōmonefacit. Quodam enim loco sic ait: *Eorū qui in probatione versantur, quin imo ceterorum omnium studium circa ea versari debet, quæ ad sui abnegationem spectant, atq; ut magis in virtute & perfectione proficiant.* Et alio loco sic: *Omnes suum tempus rebus spiritualibus impendant, & deuotioni quærendæ pro mensura gratiæ Dei ipsis cōmunicata insistant.* Demū alio sic loquitur: *Singuli præsertim sibi tempus orationi, meditationi, lectionique impendant cum omni diligentia in Domino.* Notandum vero illud quod ait, *Cum omni diligentia.* Inde ad oculum patebit, nemini, cum bona superiorum venia, etsi plurimis alioqui, tum à superiore iniunctis, tum ratione officii quo fungitur, sibi necessario exequendis, negotiis distineatur, exercitia ordinaria spiritualia omittere fas esse, neque enim vllus superior est, qui

Matth. 6. 33.

Cassian. lib. 10. c. 24. de Abbate Paulo.

Psalm. 101. 5.

comedere panem meum. Si enim animæ nobis alimentū & restauratio desit, proculdubio languidi, debiles & torpidi efficiemur. Quamobrem B. P. N. serio id ipsum nobis inculcat, ac sæpius rei huius nos cōmonefacit. Quodam enim loco sic ait:

3. p. confit. c. 7. c. 27. & 109. 11. summarii.

Reg. 21. summarii.

Obedientia non vult, & superior nequit tempus orationis relere.

qui regulas, & quidem regulas tanti momenti, quanti ista sunt, a quoquam suorum violari infringiq; velit. Nemo proinde suae imperfectiōni ac negligentiae in exercitiis spiritualibus exequendis obedientiae velamen praetextat, dicendo, Non potui orationem, vel examen conscientiae, vel lectionem spiritualem instituere, quia rebus aliis obedientia me occupavit. Neque enim obedientia his impedimento est, sed propria sollicitudo & exigentia erga res spirituales affectus. Unde S. Basilius monet, fideliter admodum Deo non tempora impendere debere, quae orationi & exercitiis spiritualibus exequendis praefinita habemus. Si contingat autem subinde, ut ob occupationem necessario ingruentem, orationi vel conscientiae examini insistere debito tempore non possimus, magnum quoddam desiderium defectum hunc supplendi, & quam possimus citissime reparandi, habere debemus. Vt verbi gratia, quando satis ac sufficienter naturae non comeditur, vel dormiimus, quod noctem totam apud aegrum egerimus, tum ut illius confessionem exciperemus, tum ut ad feliciter moriendum eum disponeremus; statim illum defectum supplere satagimus, & tempus commodum ad hoc nobis non deest. Atque haec superiorum mens & intentio est, si quando aliquem eo quod spiritualia sua exercitia obire solet, tempore, aliis, quod aliquando ita rei necessitas postulet occupant: neque enim propterea haec volunt ab ipso omitti, sed duntaxat paulisper differri, ac postea plene perfecteque suppleri, iuxta illud Sapientis monitum, *Non impediaris orare semper*: non ait, *Non impedias*, sed, *non impediaris*, id est nullum sit impedimentum, vel turbatio tam magna, quae obstet, quo minus semper orationem tuam peragas. Bono autem Religioso nunquam huiusmodi impedimentum occurrit: semper quippe reperit tempus aliquod opportunum, quo defectum suppleat & reparat.

Serm. de venunt. saeculi istius, & spirit. profectio-nu.

Si necessario differatur, quamprimum suppleri debet, omitti nunquam.

Eccl. 18. 22.

S. Dorothei. serm. seu

S. Dorotheus cum esset hospitum &

peregre venientium fratrum curator, ac proinde serius cubitum concederet, nonnunquam etiam noctu de lecto surgeret, quo hospitibus necessaria subministraret; nihilominus scribitur, semper cum fratribus reliquis ad orationem surrexisse; quin etiam fratrum cuidam curam dedisse, ut se de somno excitaret, quod id excitator matutinus (quod eum sciret officii suis in multam noctem occupatissimum fuisse) facere differret; quo accedebat, quod est febris quadam is nondum plene conualuisset. Hoc scilicet erat, ne qua in parte quis exercitiis suis spiritualibus desit, ac ne, quo minus ea obeat, aliquam occupationem in causa fuisse praetextat, & propter illam deinde reliquo die exarmatus ac turbatus incedat. Eodem etiam loco quidam senex Angelum refertur vidisse, thurificantem omnes, qui diligenter ad orationem se contulerant, nec non vacua illorum loca, qui a superiore impediti orationi interesse non poterant, non autem illorum, qui praeter negligentia propria eam omittent. Erit hoc & consolatio illis, qui ob occupationes a superiore iniunctas, praefinito ac debito tempore una cum reliquis spiritualibus exercitiis intendere nequeunt, & ut sedulo aduigilemus, ne est propria negligentia & sollicitudo eadem omittamus.

CAPVT II.

De affectu & desiderio, quo erga virtutem ac perfectionem ferri debemus.

Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabuntur. Ethl iustitia particolare & proprium sit nomen vnius de quatuor virtutibus cardinalibus, quae ab aliis tribus distincta sit, simul tamen vniuersale & commune omni virtuti & sanctitati nomen est. Bonam siquidem & sanctam vitam vocare solemus iustitiam, sanctum vero & virtutis sectatorem,

deff. 11. in Biblioth. SS. PP. Tom. 3.

Pro

Ma

Ma

S. H

Psal.

Perf. det ab dem d. no.

Sap. 6.

Iustitia pro perfectione accipitur.